

Ýakmak diýip, materialy ýokary temperatura şertinde gaýta işlemek netijesinde ýarym önümiň daşa meňzeş gaty jisim ýagdaýa girip, mehaniki, fiziki we himiki täsire garşydurma ukybyna eýe bolýan prosesine aýdylýar. Munda kerpiç ýa-da başka önüm suwa, sowuga, ýylylyk ýaly şertlere çydamly ýagdaýlary girýär. Ýakma temperaturasy bilen wagtyň özara baglylygyna ýakmagyň temperatura rejimi diýilýär. Ýakma rejimine aşakdaky faktorlar girýär. Temperaturanyň göterme tizligi ýokary temperaturanyň mukdary, ýokary temperaturada saklap durma wagtywe sowatma tizligi girýär, ondan başga-da pejiň içindäki gazly ýagdaý hem degişli bolýar. Bu prosesler tehnologiýa prosesiň iň jogapkär bölümi hasaplanýar. Ýakmagyň rasional rejimi diýlende, gysga wagt içinde az ýangyç harçlanyp önümi braksyz, ýokary tehnikahäsiýete eýe bolan ýakma rejimine aýdylýar.

Önüm ýakylanda ýarym önümi Döwlet standartlarynda görkezilen tehniki häsiýetlerine eýe bolýar. Döwlet standartynda görkezilen tehniki häsiýetlerine eýe bolýan ýakma temperaturasynyň çäginde ýakma interwalydiýip aýdylýar. Meselem, kerpiç üçin 75 markany (belgini) berýän temperaturasy, bişmäne başlaýan temperaturasy 8%, suw çekijiligini berýän temperaturasy bişmegiň gutarýan temperaturasy hasaplanýlar. Şu temperaturalaryň tapawudyna bişme temperaturasynyň interwalydiýilýär. Kerpiç üçin bu aralyk 60-1000C töwreginde bolýar. Keramiki önümiň ýakylýan wagty temperatura artmagy bilen onuň mehaniki gatylygy artyp başlaýar. Bişme interwalynda bu gaty maksimal derejesine ýetýär we onyň dykzlygy hem artyp başlaýar. Gysgarm koeffisenti bişme interwalynda intensiw ýagdaýda köpeliş barýar. Suw çekijiligi bolsa bişme interwalynda az mukdara eýe bolýar. Keramiki önümiň bişirme temperaturasy $t_1 - t_2$ aralygyndaky tapawut alynýar.

Ylhammuhammet ÇARYÝEW

Türkmen döwlet

binagärlik - gurluşyk

institutynyň talyby